



**Corpus Juris Canonici**

**Gregor <XIII., Papst>**

**Coloniae Munatianæ, 1665**

42 Cleric[us] hospitiis peregrinos collocet omnis.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](#)

opera, quæ supra vires 2 in fratres pauperes, exercitentur, secundum ecclesiasticæ traditiones beatificamus: & omnia, quæ convenient traditionibus Apostolicis, & sanctuarum scripturarum præceptis, in ecclesia fieri exoptamus.

1 ¶ Prater corporis] Est ex præfata versione, Grac est, & impudens pugnare rōmātūs. id est, proper corporis tantum curam minimè supervacaneam atq; operosam: sed ob gloriam non est mutatum.

2 ¶ Supra vires] In præfata illa versione est: juxta vires. Dionysiana habet, ut Grat. Grac autem: rōmātūs. & Coriolanus rōmātūs rōmātūs. id est, rōmātūs. & rōmātūs. id est, rōmātūs. id est, eximiæ atque excellentes fratrum beneficías, quæ secundum traditiones per ecclesiam in pauperes sunt.

C. VI. ¶ Sub specie virtutis sive se virtus  
ingerunt.

Item Gregorius Iohanni Constantinopolitanus, lib. t.  
reg. epist. 24.

Sæpe virtus esse virtutes mentiuntur, ut tenacitas, parsimonia; effusio, largitas; crudelitas, zelus iustitiae; remissio, pietas velit videri.

C. VII. ¶ Meritis fidei, & vita, non devit, episcopalis auctoritas quaritur.

Item ex concilio Carthaginensi 4. c. 15.

Epscopus vitem suppelletilem, & mensam, ac vicuum pauperem habeat, & dignitatis sua auctoritatem, fide, & vita meritis quarat. ¶ Hospitium, a quoq; non longe ab ecclesia habeat.

C. VIII. ¶ Decodem.

Item ex eodem, c. 45.

Lector b profissionem suam & habitu, & incessu prober: & ideo nec vestibus, nec calceamentis decorem querat.

Sicut ergo in cibis mores eorum, cum quibus vivimus, observare monemus, sic & de indumentis intelligendum est. Ut enim aliud dicitur, [Quisquis contemptus his, cum quibus viri, lautora sibi, vel austeriora praeter eatus indumenta, vel almenta querit, aut intemperans sui, aut superfluous est.] Incessu autem debet sacerdos ornatus, ut gravitate itineris, menti maturitatem ostendat. Incomposito enim corpori (ut Augustinus dicit) iniquitatem indicat mentis. Unde historiographus & ille cum eius mutabilitate describeret, cuius conscientia excita f curi mentem vastat, g inter eatus hoc etiam notabile judicavit, dicens, [Cuius modi tardus incessus.]

#### DISTINCTIO XLII.

**H**ospitalem vero sacerdotem esse oportet, ne sit in numero eorum quibus in iudicio dicuntur, [Hospes h. ram, & non suscepisti me.] Qui enim Apostolum fecerit alios ad hospitalitatem debet invitare, quemodo hospitalitatem exhibitor poterit esse, qui dominum proprium hospitium claudit? Si enim sacerdos primus a seipso, & à domestica ecclesia sua debet exigere, quod postea populus impetrat, si primus imitando Christum, ipse debet facere, quia postea populus docet, necesse est, ut pauperes hospitio recipiat, quod ad hospitalitatem faciliter suo exemplo subditos attrahat. ¶ Ordinarius itaque sacerdos ad memoriam revocet, quomodo Abraham i. & Lot per hospitalitatem opera, Deoplaure, & Angelos hospitio meruerint recipere, quomodo Angeli Sodomitæ hospitalem domum ingredi, Lot cum familia sua liberaverunt, quomodo clausas doxas cum hospitibus, igni in-

a Ibid. cap. 14. b Burch. lib. 2. cap. 209. Ivo part. 6. cap. 284. Ansel. l. 7. c. 202. c Supraest. c. quisquis. d epist. 109. ad Monachos habetur. e Salust. de Carolina. f ad. exercitacionem. al. ex agitatum. g. al. vexabas. h Matth. 25. i. Genes. 18. & 19. Gl. ord. Gen. 19. c. Alcuino.

ingressus perdidit, quomodo etiam secundum Hieronymum a, aliena rapere convincitur, qui ultra necessaria sibi retinere probatur; ac si per opera pietatis se intrinseat, ut & presentia vita subfida, & aeterna claritatis premia a Deo percipiat; utrumque enim pietati promittitur. ¶ Vnde Apostolus scribens ad Timotheum b ait,

[Exerce temetipsum ad pietatem. Nam corporalis quidem exercitatio ad modicum utilis est, pietas autem est utilis ad omnia, habens promissionem vita, quæ nunc est, & futura.] Ab hac quisque alienus fuerit, in sacerdotem ordinari non poterit. ¶ Si enim vidua c in ecclesia recipi prohibetur, qua pauperes non receperit hospitio, que pedes sanctorum novitatis, quæ omne opus bonum non est executus, multo magis sunt prohibendi a faciendo, qui ab opere pietatis probantur alieni. Vnde d hospitalitatem opera desipientes, in Gangreni concilio excommunicantur. Sic omnis in statuus est, c. 11.

C. I. ¶ Non sunt deficiendi, qui convivia pauperibus exhibent.

Si e quis despiciit eos, qui fideliter agapas, id est, convivia pauperibus exhibent, & proper honorem Dei convocant fratres, & noluerit communicare hujusmodi vacationibus, parvipendens quod geritur, ana thema sit.

Hinc etiam Iohannes Evangelista in epistola sua quendam Di treptem excommunicat, qui nec pauperes recipiebat, & recipientes de ecclesia ejiciebat. In hospitalitate autem non est habendum delictum perfornans, sed indifferenter quibusunque sufficiens, hospitalites nos exhibere debemus.

C. II. ¶ In recipiendo hospitibus nulla debet esse distinctio.

Unde Iohannes Chrysostomus in epist. ad Hebreos, hom. 11. c. 6.

2 ¶ Viescamus ab hac absurdâ curiositate, & diabolis quæ & peremptoria. ¶ Si enim in clero se elec tum esse dicat, si sacerdotem nominet, scutare: non enim sine periculo in talibus indiscreta communicatio est: circa majora pericula veritutis, non enim das, sed accipis. Siverò pro nutrimento postular, nihil in his examines. Inquire, quomodo Abraham hospitalem lecire omnes ostendebat. Si eretur fuisset circa refugientes ad se, nunquam Angelos hospitio recipies. Fortassis enim non putans eos Angelos esse, cum reliqui & hos repulseret: Sed quoniam omnes recipiebat, suscepit & Angelos. Non enim ex vita eorum, quos acrips, mercedem tibi retriburus est Deus, sed ex voluntate tua, ex liberalitate, ex honorificentia multa, ex misericordia, ex bonitate.

Sed licet ipsa convivia deficienda non sint, non tamen in ecclesiis celebrari, nec clericis ad ea convocatos ex eis partes sibi solite portent.

C. III. ¶ Clerici ad agapem vocari partes fibi non tollant.

Unde in Laodicen. concilio, c. 27.

Non g oportet ministros altaris vel quoslibet clericos, i ad agapem vocatos, partes tollere propter injuriam, quæ ex hac occasione ecclesiastico ordinis possit deputari.

1 ¶ Clericos] In concilio Graco, & præfata etiam versione additiori vel laicos.

2 ¶ Propter injuriam] Grac est: Agit rōmātūs rōmātūs rōmātūs rōmātūs id est, eo quod ecclesiastico ordinis inauratur contumelia.

C. IV. ¶ In loco Deo sacratu, nec comedere, nec accubitus flenerre liceat.

a In regula Monachorum, c. de paupertate. b i. Timoth. 4 c i. Tim. 5. 31. q. i. quomodo. d al. Vnde quidam. e Burch. lib. 19. cap. 124. Ivo p. 15. cap. 136. Ansel. 1. c. 76. f. ad. pernici. g. Ansel. 1. c. 77. Ivo p. 3. c. 138.

**N**on a oportet in basilicis, seu in ecclesiis aga-  
ps pem facere, & intus i manducare, vel accubi-  
tus sternere.

**T** ¶ Et intus ] Grace est, τὸν εἰς τὴν ἀρχὴν ἡσθίει, quod  
Dionysius verit, nec intra domum Dei, sed apud Balaam non  
dicit vox Dei.

**C. V.** ¶ **N**isi necessitate coadi clericis in ecclesiis  
non conviventer.

Item ex concilio Carthagin. 3. c. 26.

**N**VIII b episcopi, vel clericis in ecclesia conviventur,  
nisi forte transtulerint hospitiorum necessitate illi  
reficiantur. Populi etiam ab hujusmodi conviviis, quan-  
tum potest fieri prohibeantur.

**C. VI.** ¶ **D**e eodem. PALEA.

Item ex dictis beati Benedicti Abbatis.

**O**ratorium e hoc sit, quod dicitur, nec ibi quidquam  
aliud geratur, vel condatur, quam quod divinis mi-  
nisteriis a conveniat.

**C. VII.** ¶ **D**e eodem.

Item Augustinus epist. 109. de regula monachorum.

**I**N oratorio \* prater orandi, & psallendi cultum pe-  
nitutis nihil agitur, ut nomini huic & opera jugiter im-  
pensa concordent.

### DISTINCTIO XLIII.

**P**udicus e quoque debet esse sacerdos, ut & moribus &  
verbis pudorem indumenter exhibeat. Vnde in cantico  
cantorum f gene Iosona, id est, predicatoris, ruetur  
comparantur. Debet etiam gratiam docendi habere: quia,  
ut Hieronymus ait, g [Innocens & abfus sermo conversatio,  
quoniam exemplo prodest, tantum silentio never. Nam latrati ca-  
nus, & baculo i psalmoni, tibi sunt arcendi.] In ipsa autem  
doctrine discreta oportet esse rectorem, ne aut tacenda proferat, au-  
toferenda taceat.

**I** ¶ **Baculo**] In epistola B. Hieronymi legitur, baculoque  
pastoris luporum rabies deterrenda est. Sed glossa ordinaria  
cum Gratiano concordat.

**C. I.** ¶ **D**e discreta predicatione, &  
silenti.

Unde Gregorius part. 2. sui pastorali, c. 4. ait.

**S**It rector discreta in silento, utilis in verbo, ne aut  
tacenda proferat, aut proferenda reticetur. Nam  
sicut incauta locutio in errore pertrahit, ita indiscre-  
ta silentium eos, qui erudiri poterant, in errore de-  
linquit. Ex parte namque rectores improvidi, humanam  
amittere gratiam formidantes, loqui libere recta per-  
tinebant, & juxta veritatis vocem h nequaquam iam  
gregis custodit, psalmon studio, sed mercenariorum  
vice delerunt: quia veniente lupo fugium, dum se  
sub silento abscondunt. Hic namque eos per propheta-  
tam i Dominus increpat, dicens: [Conuersi non valen-  
tes latrare.] Hinc tursus queritur, dicens, b [Non ascen-  
dit ex adverso, neque oppositus murum pro domo Israël, ut  
faciat in prælio in die Domini.] Ex adverso quippe a sen-  
tete, c[ pro defensione gregis, voce libera, hujus  
mundi potestibus contrarie. Et in die Domini in præ-  
lio sicut, est pravis decertantibus exultitia amore resi-  
stere. Pafforenem recta timuisse dicere, quid est a-  
liud, quam tacendo terga præbuisse? qui nimurum si  
pro grege se objicit, murum pro domo Israël hostibus  
oppontit. Hinc rursus delinquenti populo dicitur b [Pro-

phera cuius viderunt tibi falsa, & fluita nec aperiebant iniquita-  
tem tuam, ut te ad penitentiam provocarent.] Propheta  
quippe in sacro eloquio nonnumquam doctores vocan-  
tur, qui dum fugitiva esse praalentia indicant, qua-  
sunt ventura manifestant: quos divinus sermo falsa  
vide redarguit, quia dum culpas corripere metuunt,  
incausa delinquentibus promissa securitate blandiun-  
tur: qui iniquitatem peccantium nequaquam aperiunt,  
quia ab incriptionis voce conticefcunt. Clavis quippe  
apertoris est sermo correptionis, quia incepatio  
culpam detegit, quam sapientia nescit ipse etiam, qui perpe-  
travit. Hinc Paulus ait, a [Vi potestis in doctrina fana ex-  
hortari, & eos qui contradicunt, redarguere.] Hinc per Ma-  
tachiam b dicitur, [Labia sacerdotis custodiunt scientiam,  
& legem requirunt ex ore eius, quia Angelus Domini exercitium  
est.] Hinc per Esaiam c Dominus admonet, dicens,  
[Clama, ne cesses, quasi tuba exalta vocem tuam.] Praconis-  
quippe officium suscipit, quisquis ad sacerdotium ac-  
cedit, ut ante adventum judicis, qui terribiliter sequi-  
tur, ipse scilicet clamando gradatur. Sacerdos ergo,  
si predicationis est nescius, quam clamoris vocem da-  
turus est prece mutus? Hinc est enim, quod super  
pastores primos in d linguarum specie Spiritus San-  
ctus infedit, quia nimurum, quos repleverit, de se-  
protinus loquentes facit. Hinc Moysi precipitur e, ut  
tabernaculum sacerdos ingrediens tintinnabulim ambiatur,  
ut videlicet predicationis voices habeat, ne su-  
perni inspectori judicium ex silento offendat: scrip-  
tum quippe est, [ut audiatur sonitus, quando ingre-  
ditur, vel egreditur sanctuarium in consilio Domine,  
& non moratur.] Sacerdos namque ingrediens, vel  
egrediens moritur, si de eo sonitus non auditur, quia  
iram contra se occulti judicis exigit, si sine predicatio-  
nis sonitus incedit. Aptè autem tintinnabula yelimenti-  
s illius descebuntur inserta. Vestimenta enim sacer-  
dotis quid aliud, quam recta opera debemus accipere?  
propheta testante, qui ait, f [Sacerdotes tui induantur in-  
justitia.] Vestimentis itaque illius tintinnabula inhaerent,  
ut g vite viam cum linguis sonitu ipsa quoque bona  
opera sacerdotis clament. Sed cum rector se ad loquendū  
præparat, sub quanto cautelā studio loquatur, at-  
tendat, ne si inordinata ad loquendum rapitur, erroris  
vulnere corda audientium feriantur: & cum fortasse  
sapientia videri desiderat, unitatis compaginem inspi-  
ter abscondat. Hinc namque veritas dicit b, [Habete sap-  
er in vobis, & pacem habete inter vos.] Per sal quippe verbi  
sapientia designatur. Qui ergo loqui sapienter nititur,  
magno per meatus, necius eloquio audientium uni-  
tas confundatur. Hinc Paulus i ait, [Non plus sapere  
quidam oportet sapere, sed sapere ad sobrietatem.] Hinc in sa-  
cerdotis veste iusta divinam k vocem tintinnabulim  
mala punica conjunguntur. Quid enim per mala pun-  
ica nisi fidei unitas designatur? Nam sicut in malo  
punico, uno exterius cortice multa interior grana mu-  
niuntur, sic innumerous sancta ecclæsa populos unitas  
fidei contingit, quos intus diversitas meritorum tener.  
Ne igitur rector incautus ad loquendum proruat, hoc,  
quod jam præsumimus, per semetipsam veritas discipu-  
lis clamat b, [Habete sal in vobis, & pacem habete inter vos.]  
ac si figurata per habitum sacerdotis dicat, mala pun-  
ica tintinnabulim jungit, ut per omne, quod dicitis,  
unitatem fidei causa observatione tenetatis. Providen-  
dum quoque est sollicita intentione rectoribus, ut at-  
eis non solum præya nullo modo, sed ne recte quidem  
nimis & inordinate proferantur: quia sapientia dictorum  
virtus perditur, cum apud corda audientium, logica-  
tatis incauta importunitate levigatur, & auctorem sum-

a Burch. 13. c. 62. Ivo part. 3. c. 32. Anf. 1. c. 70. b Burch. 13.

c Tregu. B. Benedicti. c. 57. Burch. 13. c. 62.

d al. laudib. \* Seneca non verba. Ifidor. Eym.

1. c. 4. c. 72. f Can. 5. ex gl. interd. ibi. g Ad Octauum

ep. 3. & glor. in. Tert. 3. in ver. dottore. h Iohannes. i Euseb.

k Euseb. 13. l Threnos.

a Ad Tit. 1. b Mal. c Eze. d Act. 2. e Exod. 22.

f Psal. 131. g al. li. h Mar. 9. i Ram. 12. k Euseb.

l Mar. 9.